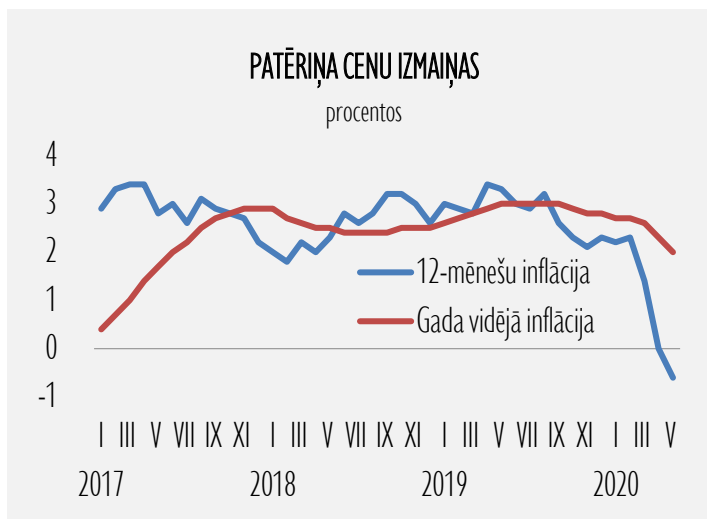


Par patēriņa cenām 2020.gada maijā

Maijā turpinās patēriņa cenu kritums

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2020.gada maijā, salīdzinot ar aprīli, patēriņa cenu līmenis samazinājās par 0,4%. Precēm tas samazinājās par 0,5%, bet pakalpojumiem – par 0,1 procentu.

Caurmērā maija mēnesim ir raksturīgs neliels cenu samazinājums vai ļoti neliels cenu pieaugums. Šogad maijā vērojams straujāks cenu samazinājums nekā raksturīgs šim mēnesim, kas bija straujākais kopš 2009.gada. Tāpat kā aprīlī, arī maijā to galvenokārt turpināja ietekmēt pieprasījuma samazināšanās Covid-19 izplatību ierobežojošo pasākumu dēļ.



Lai gan pasaules naftas cenas pēc straujā krituma martā un aprīlī, maijā pakāpeniski palielinājās visu mēnesi, degvielas cenām Latvijā neliels kāpums bija vērojams tikai mēneša otrajā pusē. Kopumā mēneša laikā degvielai cenas samazinājās par 2,6%, kas kopējo patēriņa cenu līmeni samazināja par 0,14 procentpunktiem, un tām maijā, tāpat kā iepriekšējos divos mēnešos, bija lielākā pazeminošā ietekme. Pasaules naftas cenas maijā vidēji mēneša laikā pieauga par 22%, mēneša otrajā pusē sasniedzot 36 USD par barelu. Naftas cenu pieaugumu ir veicinājusi Covid-19 izplatību ierobežojošo pasākumu mīkstināšana un naftas eksportētājvalstu organizācijas OPEC un tās partneru noslēgtā vienošanās samazināt naftas ieguvu, kā arī Saūda Arābijas paziņojums par naftas ieguves apjomu samazināšanu jūnijā par vēl vienu miljonu barelu dienā.

Maijā turpinājās arī ar mājokļa uzturēšanu saistīto cenu kritums par 0,6%, kas kopējo patēriņa cenu līmeni samazināja par 0,1 procentpunktu. Lielākā ietekme bija cenu kritumam siltumenerģijai, ūdens apgādei un kanalizācijas pakalpojumiem, kā arī mājokļa īres maksai.

Tāpat par 0,1 procentpunktu kopējo patēriņa cenu līmeni maijā akciju ietekmē samazināja gan personīgās higiēnas preču un skaistumkopšanas līdzekļu cenu kritums, gan cenu kritums apģērbiem un apaviem, kā arī alkoholiskajiem dzērieniem. Par 0,1 procentpunktu kopējo cenu līmeni samazināja arī cenu kritums ar atpūtu un kultūru saistītiem pakalpojumiem.

Lielākā palielinošā ietekme maijā bija cenu kāpumam pārtikai par 0,9%, kas kopējo patēriņa cenu līmeni palielināja par 0,2 procentpunktiem. Lielākā ietekme bija cenu kāpumam svaigiem augļiem, gaļai, un maizei, un cenu kritumam svaigiem dārzeņiem. Jāatzīmē, ka pasaules pārtikas cenām turpinājās kritums, ko galvenokārt ietekmēja pieprasījuma samazināšanās Covid-19 pandēmijas dēļ. Maijā, salīdzinot ar aprīli, tās samazinājās par 1,9%. Cenas samazinājās visās galvenajās pārtikas produktu grupās, izņemot cukuru. Visstraujāk cenas samazinājās piena produktiem, galvenokārt sviestam un sieram, ko noteica pieejamie lielie sezonālie krājumi, īpaši Eiropā, un augstās sezonālās eksporta piegādes no Okeānijas. Savukārt cukuram pēc straujā krituma martā un aprīlī, maijā cenām bija vērojams straujš kāpums, ko ietekmēja zemāka raža nekā gaidīts un augstākas cenas naftai, novirzot vairāk cukurniedru etanola ražošanai, tādējādi samazinot cukura pieejamību pasaules tirgū.

2020.gada maijā, salīdzinot ar iepriekšējā gada maiju, patēriņa cenas samazinājās par 0,6%. Gada vidējā inflācija bija 2 procenti.

Šogad vidējā gada inflācija būs zemāka par 2019.gadā vēroto. To pamatā noteiks Covid-19 pandēmijas ietekme uz globālās ekonomikas attīstību, kā arī ar to saistītās pasaules cenu svārstības. Piedāvājuma un pieprasījuma satricinājumi darbosies pretēji un nevienlaicīgi, tādēļ inflācija būs nepastāvīga.